

efizzia

ПРОЕКТ „ПЛАНИРАНЕ НА МЕСТНОТО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА 5 ОБЩИНИ С КООРДИНАЦИОНЕН ЦЕНТЪР ОБЩИНА ДВЕ МОГИЛИ” – Договор No 713 02 5060 6023

Доставчик на услуга: ЕФИЗИА
ЕООД
Ръководител проект: Ирина Колева

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПЪРВОНАЧАЛНИ ПРОУЧВАНИЯ НА МЕСТНИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ КАПАЦИТЕТ

- Матрица „Планиране на местното икономическо развитие на община Русе”
.....стр.3

II. ПОДРОБНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА МЕСТНИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОТЕНЦИАЛ

- Първоначални проучвания и анализ за възможностите за изграждане на местен капацитет за ПМИР – Първоначални проучвания за изграждане на местен капацитет. Анализ на събраните данни от провеждане на два вида анкетни проучвания в община Русестр.12
- Изграждане на местен капацитет за планиране на местно икономическо развитие. Анализ с препоръки за приоритетите и мерките за развитие на местната икономика и анализиране на потенциала и възможностите за привличане на инвестиции в община Русе. Предложения за проекти.....стр.18

III. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ И ПЛАН

- Комуникационна стратегия, комуникационен план в изпълнение на проект „ПМИР на 5 общини с координационен център община Две могили”.....стр.35

I. ПЪРВОНАЧАЛНИ ПРОУЧВАНИЯ НА МЕСТНИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ КАПАЦИТЕТ

Община Русе се намира в Североизточна България. Разположена е на високия десния бряг на р. Дунав и граничи с Общините: Сливо Поле, Вятovo, Иваново и Кубрат. Центърът на Общината - гр. Русе се простира североизточно от устието на р. Русенски Лом. Неговата територия заема най-западната част на най-голямата крайдунавска низина - Побрежие.

1. Анализ на местното икономическо равнище на община Русе. Първоначални проучвания и изследване на местния потенциал.

Проучването и набирането на данни е изработено във връзка с изпълнението на договор №7130250606023, финансиран по програма Активни мерки на пазара на труда на Агенцията по заетостта към Министерството на труда и социалната политика.

В изготвянето са използвани данни и информация, предоставени от представители на общинска администрация – Русе, както и публични документи и информация от държавните институции в това число министерства, агенции и неправителствени организации, работещи регионални поделения на статистиката, регионалното, икономическо и социално развитие, транспорт и околна среда. Проучването съдържа общ преглед на активите на община Русе .

На база разработените, приети и в действие досега документи в община Русе и разговори с местната общинска администрация се достигна до следното решение: Първоначалните проучвания разработени по проект „ПМИР на 5 общини с координационен център община Две могили” да включват разработване на **Матрица „Планиране на местното икономическо развитие на община Русе”**.

Този анализ осигурява възможност на представителите на местната власт и гражданите на общината в максимална степен да се възползват от наличните ресурси и оценката на потенциала за икономически растеж и заетост.

ВЪВЕДЕНИЕ

Проектът "Планиране на местното икономическо развитие на 5 общини с координационен център община Две могили " е финансиран по компонент Планиране на местното икономическо развитие на Програма Активни услуги на пазара на труда (АУПТ). Активните услуги на пазара на труда подпомагат преодоляването на ограниченията за развитието на местната икономика, чрез създаване на условия за икономическо развитие и ефективно използване на местния човешки капитал. Подкрепя се и развитието на предприемачеството чрез предоставяне на модели за стартиране на собствен бизнес.

Главната цел на проекта е да подкрепи изпълнението на приоритетите, определени в плановите документи на общините Две могили, Русе, Борово, Опака, Цар Калоян за повишаване на конкурентоспособността на местната икономика и планиране на местното икономическо развитие. Проектът е насочен към осигуряване на професионална техническа помощ за местната общност при изграждането на капацитет за планиране, установяване и разработване на алтернативни начини за стимулиране на икономическото развитие.

Целите на проекта се постигат чрез разработване на подходящи планове и стратегии за подкрепа на местното икономическо развитие.

Водещият подход при изпълнението на проекта е систематизиране, анализ и оценка на наличните ресурси на общинска територия, установяване на липсващите ресурси и възможностите за тяхното набавяне.

В тази насока екипът по изпълнение на проекта е разработил „Матрица за планиране на икономическото развитие на община Русе“, като на база статистическата информация „налични ресурси - липсващи ресурси“ в нея са формулирани основни изводи и препоръки за развитие на общината. Този подход осигурява възможност на представителите на местната власт и гражданите на общината в максимална степен да се възползват от оценката на потенциала за икономически растеж и заетост. Трябва да се отбележи, систематизирана и обобщена на едно място, тази информация не съществува в общината, което допълнително увеличава стойността на подготовения анализ.

Географска характеристика

В рамките на Община Русе влизат следните населени места: Гр. Русе, с. Мартен, с. Николово, с.Сандрово,с. Басарбово, с.Тетово, с. Червена вода, с.Ново село,с.Семерджијево, с.Просена, с.Хотанца, с.Долно Абланово, с.Ястребово. Град Русе дължи своето възникване и съществуване на благоприятното си географско положение. Още през древността, освен Дунавския воден път, през настоящата територия на общината е минавал важен път от Скандинавия и Русия към Егея, Анадола и Леванта. Реката била най-важният елемент в географската среда на селището, упражняваща главна икономическа функция. Сексагинта Пристис, Пристаполис, Руси, Русчук, Русе през различните епохи е бил седалище на флотилии. Като пристанищен град на Дунав, днес Русе се свързва с пристанищата на десетте дунавски страни, както и страните по Рейн и каналните връзки на Западна и Централна Европа, чрез "Европа канал" Рейн - Майн - Дунав.

По своето географско разположение Община Русе се намира в Североизточна България. Разположена е на високия десен бряг на р. Дунав и граничи с Общините: Сливо Поле, Вятково, Иваново и Кубрат. Центърът на Общината - гр. Русе се простира североизточно

от устието на р.Русенски Лом. Неговата територия заема най-западната част на най-голямата крайдунавска низина - Побрежие. Средната му надморска височина е 46м.

По своето местоположение Община Русе се явява важен национален транспортен комуникационен и търговски възел с намиращи се на нейна територия гранични пунктове на р. Дунав и в Свободна безмитна зона. Разстоянието по шосе от Русе до София е 331 км, до Варна 203 км, до Пловдив 293 км, до Плевен 153 км, до Велико Търново 107 км, до Силистра 124 км. Мостът на р. Дунав между България и Румъния, в района на Русе и Гюргево, "приближава" още повече румънската столица Букурещ на 72 км и пропуска през Русе влакове за Букурещ, Киев, Москва, Будапеща, Братислава, Прага, Берлин, Варшава, за София, Варна, Бургас. През моста преминава голям поток автомобили към българското курортно Черноморие и вътрешността на страната. От север към града се събират няколко важни пътя: Будапеща - Брашов - Букурещ - Русе, Варшава - Лвов - Букурещ - Русе и Москва - Киев - Букурещ - Русе - София и оттам към Македония и Албания.

Град Русе е пресечна точка на няколко от най-големите европейски транспортни коридори, а именно:

- транспортен коридор No7 - Майн - Рейн - Дунав.
- транспортен коридор No4 - Берлин - Прага - Братислава - Будапеща - Букурещ - Русе - Солун/Иstanbul - Близкия Изток.
- транспортен коридор No9 - Хелзинки - Киев/Москва - Одеса/Кишинев - Букурещ - Русе - Пловдив - Солун/Иstanbul.
- транспортен коридор No8 - Дурас - Тирана - Скопие - София - Русе/Варна/Бургас - ОНД и др. страни от черноморския басейн.

Демографски профил

	Борово	Бяла	Ветово	Две могили	Иваново	Русе	Сливо поле	Ценово
Население към 31.12.2001 - бр.	7789	16825	18570	11943	10823	180344	12778	7822
мъже	3785	8382	9171	5846	5340	87222	6280	3924
жени	4004	8443	9399	6097	5483	93122	6498	3898
Относителен дял на градското от общото население - %	33,1	59,5	36,7	39,1		89,4		
Полово съотношение /жени на 1000 мъже/	1058	1007	1025	1043	1027	1068	1035	993
Раждаемост /на 1000 човека/	6,7	8,2	8,9	7,3	4,7	7,3	8,4	4,8
Смъртност /на 1000 човека/	24,4	19	16,5	20,9	25,8	12,8	18,9	21,6
Естествен прираст /на 1000 човека/	-17,7	-10,8	-7,6	-13,6	-21,1	-5,5	-10,5	-16,8
Детска	0,0	14,2	6	33,3	38,5	12,1	9,2	0

смъртност/на 1000 човека/								
Механичен прираст /на 1000 човека/	2,3	2,4	-0,13	1,4	-3,3	-1,8	0,3	-7,3
Брачност /на 1000 човека/	1,4	2,2	3,9	2,8	1,7	4,6	2,7	1,4
Бракоразводност /на 1000 човека/	0,4	1,1	0,6	0,2	0,3	2,2	1,2	0,5
Население под трудоспособна възраст	1181	2648	3276	1947	1227	27430	2054	968
в трудоспособна възраст	3636	9223	10289	6117	5011	113428	6743	3587
над трудоспособна възраст	2972	4954	5005	3879	4585	39486	3981	3267
Коефициент на възрастова зависимост-%	71,7	55	53,2	64,2	70,8	39,7	59,5	71,8
Темп на демографско остаряване-%	92,5	91,8	95,7	91,4	95	969,2	95,9	92,3

Матрица “Планиране на местното икономическо развитие на община Русе”

Вид	Налични активи/ресурси	Липсващи активи/ресурси
1. Брой банки	20 броя	През 2002 – 2003 г. тенденцията, която се наблюдава за превишено търсене на банкови услуги, отколкото предлагане е преодоляна. От 2005 г. до момента състоянието на банковия сектор е балансирано. Налице са достатъчно на брой банкови институции, които са в състояние да удовлетворят нуждите от банкови услуги на бизнеса и населението в общината.

<p>2. Брой проекти, финансирани от международни институции - Световна банка, програми ФАР, ИСПА и САПАРД и др. От тях - брой в сферата на туризма, брой - в сферата на услугите и т.н.</p>	<p>Проекти финансирани по САПАРД - 11 708 017 лв. от общо 1 558 920 283 лв. за страната. Значителен брой проекти частни и публични финансирани по програма ФАР и ИСПА.</p>	<p>Необходимо е по-ефективно да се усвояват средствата от Евро фондовете. Към момента общината разполага с екип, който работи активно в това направление. Въпреки това, липсва обобщена съвременна аналитична информация, която да дава насоченост при кандидатстване и планиране на видовете финансиране. Наблюдава се и нужда от разширяване на екипа работещ в това направление.</p>
<p>3. Брой инвестиции - Брой местни и чужди; сфера на инвестициите; техен дял от общите инвестиции на територията на общината;</p>	<p>Общо инвестиции – 1 831 817 лв. Чуждестранни инвестиции - 70403,9 хил. \$.</p>	<p>Липсващи инвестиции в населените места на територията на общината извън гр. Русе. Съществуващите и текущи инвестиции от първи и подолни класове инвеститори са недостатъчни сръвнени потенциала на общината в икономическо и географско отношение.</p>
<p>4. Брой проекти, финансирани от държавата - публична инвестиционна компания, Министерства и др.</p>	<p>702 008 лв. целеви субсидии 1 094241 лв. собствени средства 1 005 777 лв. банков кредит 1 113 968 лв. безлихвен заем по ПУДООС 5000 лв. средства по ИБСФ</p>	<p>За 2005 г. целеви субсидии от държ. Бюджет - 4562007 лв.; Банков кредит - 0 лв; Общински средства - 3817750 лв. Необходимо е да се запази тенденцията на увеличаване на ресурсите на общината и използването им в посока подпомагане на икономическото развитие на община Русе.</p>
<p>5. Брой публично-частни партньорства</p>	<p><i>Няма статистически данни за изградени и активно действащи такива на територията на общ. Русе</i></p>	<p>Необходимост от изграждане на публично-частни партньорства в сферата на реализиране на стратегически за общината инфраструктурни проекти, проекти за създаване на трайна заетост, социални проекти и др. Изграждането на споразумения за публично-частни партньорства е необходимост породена от недостига на публични средства за покриване на инвестиционните нужди на общината, както и от усилията за повишаване на качеството и ефективността на публичните услуги.</p>

6. Брой държавни предприятия/фирми, бр. общински, бр. частни	Общ брой регистрирани стопански субекти към 2003 г.: - 25 989. Тенденцията е към увеличаване сравнително на стопанските субекти в сравнение с предходни години. От тях: 140 – държавни 82 – общински 25 765 са частни 2 смесени	Необходимост от модернизиране на фирмите, сертифициране по европейски стандарти и заемане на устойчиви позиции на единния европейски пазар. Формирането на кластър, както и повишаване конкурентноспособността заедно с увеличаване производителността на труда, са от основно значение за запазването и увеличаването броя на регистрираните фирми, като основен гръбнак на икономическата структура.
7. Брой частни предприятия/фирми, от тях – колко заети в сферата на производството, колко - в сферата на търговията и услугите	Брой заети по сектори: 24 145 бр. в сектор „Услуги“ 26 714 бр. в сектор „Индустрия“ 1 530 бр. в „Аграрен сектор“	Необходими квалифицирани кадри в сферата на търговията и услугите, аграрния сектор, индустрията и повишаване на средното ниво на заплащане на заетите в тези сектори. Увеличаване гъвкавостта при смяна на квалификацията.
8. Брой фирми (в т.ч. производства), разширили дейността си; % увеличение на работните места	Почти всички фирми са разширили дейността си за периода 1999 – 2005 г.	Повишаване на фирмената конкурентноспособност чрез иновации, получаване на сертификати, развитие на развойната дейност и др.
9. Брой фирми (в т.ч. производства), сертифицирани по ISO, HACCP, OHSAS	Приблизително 100 фирми по официално публикувани данни.	Необходимост от сертифициране на по-голяма част от фирмите и спазване на европейските стандарти за качество.
10. Обща площ на земеделската земя - вид собственост, обработваема/необработваема	Обща площ на земеделските стопанства - 37 814 ха. Вид собственост: 947 – земеделски производители 13 кооперации 20 търговски дружества	Финансови средства за изграждане на конкурентноспособно селско стопанство. Инвестиции в инфраструктура, материална база, техника и механизация. Нужда от организационно подобрене.
11. Брой бизнес паркове/ индустриални зони	Общо - 4 бр.	Изграждането на бизнес паркове е добър елемент когато те функционират и се развиват при оптимални параметри. Привличане на финансови ресурси за реализирането на проект за изграждане на 5-ти бизнес парк на територията на общината до хижа "Приста", който ще допринесе за развитието на индустрията и бизнеса в община Русе.
12. Брой неправителствени организации, предоставящи услуги за бизнеса	По неофициални данни - 17 активни НПО	Липсва единна база данни за състоянието и броя и сферата на дейност на НПО на територията на общината.

13. Транспортна - пътна: км I, II, III и IV пътища - - състояние, необходимост от рехабилитация, доизграждане, ново изграждане и др.	Общата дължина на пътищата е 166 км. Пътищата са от клас I, II, III. 37,5 км - пътища първи клас 46,3 км - втори клас Наличие на речен транспорт	Отчитане стратегическото значение на речния транспорт за развитието на общината и използване оптимално възможностите му, което е обвързано с развитието на частния сектор. Наблюдава се незадоволително качество на пътната мрежа.
14. Социална: Брой болници – частни и държавни;	Общо – 35 бр.	Липса на квалифицирани човешки ресурси в сферата на здравеопазването на територията на всички населени места извън гр. Русе. Медицинският персонал е приходящ от гр. Русе, няма местен. Това означава, отсъствие на 24ч. болнична помощ в повече от населените места. Наличието на остаряла апаратура в гр. Русе, води до неадекватно обслужване на територията на общината.
15. Клиники – частни и държавни	Общо – 3 бр.	На територията на общината съществуват малък брой частни клиники.
16. Брой социални домове	Общо – 12 бр.	Липса на финансови средства, която се наблюдава като всеобщ държавен проблем в това направление.
17. Други: жп, въздушен	ЖП Транспорт	Играе ограничена роля, относно вътрешното (междуселищното) обслужване на населените места в общината. Наличието на летище, което е неразработено, чиято закъсняваща реализация е минус.
18. ВиК	Всички нас. места на територията на община Русе се обслужват.	Остаряла ВиК инфраструктура и липсващи финансови ресурси за обновяването ѝ. Очаква се финансирането на проект да промени тази инфраструктура, чиито ефект ще бъде отбелязан в бъдещето.
19. Комуникации:	телефони, GSM оператори, радио и телевизия	Комуникациите са ръководени предимно от частни организации, което спомага за тяхното добро състояние.
Човешки ресурси	177 752 население	Спад на населението, поради миграция, отрицателен естествен прираст и др. икономически и социални предпоставки. Създаване на трайна заетост на територията на общината - основен проблем за община Русе.
20. Брой мъже; Брой жени	85 779 мъже 91 973 жени	----
21. Брой /% безработни; Брой /% заети	6 032 безработни 57 625 заети	-----
22. Брой /% постоянно заети - % в частния, % в държавния сектор	71 заети в община Русе, 37 са с висше образование 57 554 заети в частния сектор	Необходимост от увеличаване броя на заетите в частния сектор – индустрия, услуги, транспорт, ХВП
23. Брой вишисти	18 % от населението, което е по-малко от средното за страната - 24	Необходимост от повишаване на образователното равнище на населението на територията на общината и най-вече на населените места извън гр. Русе.

	%	
24. Брой обучени хора за разработване, писане и изпълнение на проекти, финансирани от чуждестранни донори	Наличие на голям капацитет и опит в писането на проекти на територията на община Русе.	Необходимост от увеличаване екипът в община Русе.
25. Брой кина - частни, държавни	0	Този сегмент от скоро не е развит на територията на общината. Предстои изграждане на модерен център от частния сектор.
26. Театри - частни, държавни	3	-----
27. Брой основни училища	20	Наблюдава се намаляване броя на обучаваните ученици.
28. Брой средни училища	30 броя От тях 2 помощни и 3 частни	Липсват средни училища в някои от по-големите населени места на територията на общината.
29. Брой колежи - държавни, частни	2 колежа	Община Русе традиционно има добра образователна система.
30. Брой висши учебни заведения - частни, държавни	1 университет	Наблюдава се развитие на нови съвременни и търсени специалности в РУ „Ангел Кънчев”, но не се подобрява нивото на техническите специалности които спомагат за развитието на тежката индустрия.
31. Брой детски градини	25	Липса на финансови ресурси и модернизация.
32. Съоразения за отдых и развлечения - частни, държавни	хотели, ресторанти, театри, музеи -4 бр.	Липса на инвестиции от страна на туристическите събекти в информационни и “PR” ресурси. Недостатъчни инвестиции в търизма за привличане на чуждестранни туристи, както и развитие на нови форми на туризъм – конферентен туризъм, културен туризъм.
33. Природни дадености и културно-исторически забележителности	Русенски кей, Местността "Левента", Градски център, Западен парк "Приста" и лесопарк "Липник", Манастири, църкви, туристически ресурси в сферата на културата изкуството и спорта	Липса на инвестиции за тяхното съхранение, опазване, облагородяване и превръщането им в един привлекателен туристически ресурс.

РЕЗЮМЕ

Регионалната политика е инструмент за регулиране развитието на обществото (на територията на една община, област, планов район и т.н.), за внасяне на равновесие и сближаване на районите, разположени на територията на една държава или на по-голяма общност на територията на Европейския съюз.

Затова политиката на устойчиво развитие на община Русе трябва да е насочена към:

- 1. Увеличена ефективност** – т.е. да предоставя възможност за отчитане на обективните фактори и условия за привличане на нови производства, натоварване на съществуващите мощности и използване ефективно на свободната работна ръка на територията на общината. По-ефективно систематизиране, анализиране и оползотворяване на ресурсите на общината.
- 2. Справедливост и честност** – Общинската политика на развитие трябва да е справедлива и да осигури условия и подкрепа на всички териториални единици намиращи се в общината за една модерна по структура развиваща се икономика и жизнен статус на населението. Относително бързите темпове на развитие на гр. Русе са положителен показател за развитието на общината, но не и единствен. Необходими са мерки и стратегии за развитие на останалите населени места, за да не се задълбочат различията в развитието и да не се предизвикат нежелани процеси, като миграция към общинския град, обезлюдяване на малките населени места и икономически кризи.
- 3. Намаляване на проблемите, породени от урбанизацията** – тези проблеми са пренаселеност, замърсяване на околната среда, повишаване на престъпността, социални проблеми.

Политиката на община Русе трябва да е насочена към използване на механизми за регулиране, отслабване на напрежението в големия общински град Русе и насочване на част от икономическата активност в останалите населени места в общината. Това става чрез преразпределяне на ресурсите и най-вече чрез използване на природния комплекс и демографски потенциал на малките населени места в общината.

II. ПОДРОБНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА МЕСТНИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ ПОТЕНЦИАЛ

Първоначални проучвания и анализ за възможностите за изграждане на местен капацитет за ПМИР

На база проведени работни срещи с представители на местната власт, НПО, бизнеса, браншови организации и др. и проведени 2 броя базови анкетни проучвания на заинтересованите страни, бяха разработени първоначални проучвания за изграждане на местен капацитет в община Русе. Методите, които са използвани при разработването на проучването са набиране на информация, систематизиране, анализ и оценка на наличните човешки ресурси на общинска територия, установяване на липсващите ресурси и възможностите за тяхното набавяне.

ПЪРВОНАЧАЛНИ ПРОУЧВАНИЯ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА МЕСТЕН КАПАЦИТЕТ. АНАЛИЗ НА СЪБРАНИТЕ ДАННИ ОТ ПРОВЕЖДАНЕ НА 2 ВИДА АНКЕТНИ ПРОУЧВАНИЯ В ОБЩИНА РУСЕ

Представителите на заинтересованите страни в проект “ПМИР на 5 общини с координационен център община Две могили” са целевите групи, които са обект на въздействие по проекта – представители на местната власт, представители на бизнеса, НПО, граждани.

Проведени са базови анкетни проучвания с цел изследване мнението и нагласите на заинтересованите страни, относно процеса на планиране на местното икономическо развитие. Проучванията са осъществени съгласно идентифицирания и формиран капацитет за МИР (виж приложен списък).

Целта, която си постави ДУ чрез провеждането на базовите проучвания бе да намери отговор на следните въпроси:

- Кой са конкретните представители на заинтересованите страни в община Русе?
- Какво искат да постигнат в общината и какви са техните очаквания?
- Съвпадат ли очакванията на заинтересованите страни и заложените цели и приоритети на общината?
- Може ли да бъде оценен конкретният принос на всяка заинтересована страна към процеса за развитие на общината?

Получените конкретни отговори формират средствата за взаимодействие между общинските цели и интересите на местните общности.

1. Методика на провеждане на базовите проучвания от ДУ

- Събрани бяха два вида данни “твърди” и “меки”. “Твърдите” са количествени данни, които подлежат на математическа и статистическа обработка – социо-демографски (пол, местоживеене, възраст, образование, професия, представлявана организация на анкетирания). “Меки” данни, които са по-скоро абстрактни и характеризират нагласите, отношението и очакванията на представителите на местната власт, бизнеса и НПО.

Данните бяха събрани в резултат на проведено първично и вторично проучване на община Русе бенефициент по проекта.

Първичното проучване генерира информация в резултат на проведените анкети и в резултат на проведените работни срещи с местната власт, бизнеса и НПО.

Вторичното проучване доведе до набавяне на информация необходима за анализа от официално изискани източници – общински планове, стратегии, официална статистическа информация, получена от НСИ, агенция Сапард гр. Русе, Регионално представителство на БНБ гр. Русе, бизнес справочници, бюлетини, реализирани предходни проекти на територията на общината и др.

- *Определени изисквания, които си постави ДУ за ефективност на информацията, която събира:*
 - актуалност, пълнота и представителност на данните
 - достоверност и точност
 - консистентност на информацията (всеки зададен въпрос има пряка връзка с ПМИР)

2. Обработка на данните

Информацията за населението в общината представлява основа за изясняване на демографския профил на района, неговите социални потребности и сегашните и бъдещите тенденции. Негативните демографски тенденции в община Русе по-скоро се формират от малките населени места, предимно села, които не предлагат добър стандарт на живот за населението и то мигрира към големия общински град Русе и извън областта.

По-подробните демографски данни, получени от официално публикуваната статистика помагат за по-задълбоченото изясняване на факторите, които имат значение за местната икономика (например съотношение между мъжете и жените, профил на заетостта, образователни характеристики, наличие на човешки ресурси и умения).

За община Русе тенденцията е различна от останалите 4 общини – Две могили, Борово, Опака, Цар Калоян, относно демографската статистика.

Община Русе е община с залегнато индустриално развитие с нисък брой на безработните – около 6 032 души, с добре развита комуникационна, информационна и образователна инфраструктура, която определя и високият процент на хората с висше образование -18 %.

“Меки” данни събрани от представители на местната власт

На въпроса **“Познавате ли най-общо” практиката за планиране във Вашата община (Кой взима решения; с кого и как ги съгласува; в каква перспектива се планира?)**.

87 % от анкетираните отговаря “Да, запознат съм напълно”, което говори за компетентност на местната администрация и наличие на базов капацитет за местно икономическо развитие.

От много важно значение е въпроса **“Формулирайте 3-те най-съществени проблема на Вашата община”**.

Община Русе определя, като от стратегическа важност насочване на усилията си в посока развитие на индустрия, промишленост, туризъм (конферентен и познавателен), запазване на ниския процент безработни и покачване жизнения статус на населението.

Оказва се, че за разлика от Русе, най-важните проблеми на малките селски общини – Две могили, Опака, Борово, Цар Калоян са: ниският жизнен стандарт на живот, безработица, лоша инфраструктура, липса на диверсификация на икономиката и нисък инвеститорски интерес от страна на чуждестранни и местни инвеститори.

“Кой са секторите, които Вашата община е определила, като приоритетни за развитие?” е следващият въпрос, на който анкетираните дадоха почти единодушни отговори.

Община Русе определя отраслите индустрия, лека промишленост, ХВП промишленост, туризъм, търговия и услуги, като приоритетни.

Единодушно е мнението на анкетираните от всичките 5 общини бенефициенти по проекта, че е необходимо изграждане на капацитет за МИР и че за постигането на добри резултати в местното самоуправление, то трябва да използва подхода “отдолу-нагоре” за планиране и управление и трябва да участват активно и местните общности.

На въпроса **“Какви проекти трябва да се подготвят и реализират на територията на Вашата община”**, бяха дадени различни отговори, като най-често преобладаващите са: проекти за намаляване на безработицата и разкриване на нови работни места; проекти за повишаване образованието и квалификацията на населението; инфраструктурни проекти; еко проекти и проекти в областта на развитието на туризма.

Доста разнородни са отговорите на анкетираните на въпроса **“До каква степен вярвате, че услугите по планиране на МИР допринасят за развитието на Вашата община?”**. Преобладава отговорът “до известна степен” в община Русе.

“Меки” данни събрани от представители на бизнеса и НПО

На основа на разработена анкета за изследване нагласите на бизнеса и проведени работни срещи и семинари между ДУ, подизпълнителя и местни фирми, могат да се формулират редица изводи, относно ефективното сътрудничество и комуникация между бизнеса и местната власт.

Най-общо, целта на ДУ е събирането и анализа на следната информация:

- Информацията за икономическата бизнес среда изяснява как мерките и дейностите на общината подпомагат или възпрепятстват развитието на фирмите
- Какъв бизнес климат създава общината за развитието на съществуващите фирми и новосъздадените такива
- Разкриване обхвата на местната нормативна уредба, която има влияние върху фирмите и разходите за тяхната стопанска дейност (редица инвестиционни решения се основават на разходите за стопанската дейност на местно равнище и в някои общини времето и средствата, необходими за създаване на ново предприятие, са по-големи, отколкото в други).

Инициативата на ДУ за проучване на бизнес климата е реализирана с цел:

1. изясняване на удовлетвореността и мнението на местните фирми относно подобряването на мерките и дейностите, които влияят върху икономическата среда.
2. да събере данни за отделните предприятия/ фирми – промяна в инвестициите им и др.
3. да установи какво е мнението на бизнеса за силните страни, слабостите, възможностите и заплахите в общината.
4. да разкрие проблемите на фирмите във взаимодействието им с общината, като местен орган на управление.
5. да провери какви са потребностите на фирмите и с какви идеи могат да допринесат те за МИР.

Ситуацията в община Русе, спрямо останалите 4 общини се различава и е значително по-благоприятна.

Бизнесът в Русе, счита че е налице задоволително добър бизнес климат в общината, но е необходимо по-голямо съдействие и подкрепа от страна на местната власт към местните инвеститори (на територията на община Русе 90 % общо от всички инвестиции са чуждестранни и само 10 % местни), въпреки това, бизнесът почти единодушно отчита защитата на чуждите инвеститори като много по значителна, отколкото тази предоставена на местните фирми. Дава се като пример новият индустриален парк.

На въпросите **“Как се изменя обема на направените инвестиции от Вашата фирма през последните 3 години?”** и **“От какво зависят инвестиционните Ви намерения?”**, всички анкетирани отговарят, че инвестициите им нарастват и са пряко свързани/ зависят от размера на реализираната печалба. (виж графиката на изменение)

50% отговарят, че зависят от “местни фактори и тенденции в икономическото развитие, стимулирани от общинската власт”. Този процент е прекалено голям, за да бъде пренебрегван от страна на общинските органи.

Целта на проекта ПМИР е да даде насоки за възможности за създаване на заетост. Известно е, че такава не може да съществува при липса на инвестиции. В тази връзка, горният въпрос очертава

ясно целите които трябва да си поставя общината, за да предизвика увеличаване на инвестициите от местен характер - **създаване на условия по-конкуренти за локалните фирми.**

Трябва да се има предвид, че тази цел е трудоемка, т.к. нуждите на всеки един бизнес са различни. Съответно, решението на проблема се крие единствено и само в продължителната и ефективна комуникация на общината с бизнеса, за да може да се набележат най-общите проблеми търсещи решение.

В тази връзка, оценката, относно сътрудничеството и комуникацията между общината и местния бизнес е средно 3 или 4 (от предложената скала 1----2---3---4---5---6) и за 5-те общини бенефициенти. 12 % от анкетираният заемат крайна позиция и считат, че не съществува изобщо комуникация между бизнеса и общината. Видно е, че този резултат е крайно незадоволителен. Трябва да се подчертае, че проучванията проведени чрез разговори и интервюта за община Русе, сочат значително по-лоши резултати. Причината може да се крие в размерите на общината и наличието на по-сложна икономическа обстановка на територията ѝ.

“Как се планират и изпълняват мерките за подобряване развитието на бизнес инфраструктура в община Русе”, е въпрос, на който всички анкетирани отговарят единодушно – Поставят оценка 1 “без мнение”, т. като липсва информация и бизнеса не е информиран за тези проекти. Още веднъж, изводът е че община Русе не се грижи за предоставянето на достатъчно информация.

На въпроса **“Какви канали за ефективна комуникация и сътрудничество между местната власт и бизнеса считате, че трябва да се изградят”**, анкетираният представители на бизнеса и от 5-те общини са единодушни и изброяват най-общо следното (заградени са по няколко отговора):

- Бизнес центрове, където има служители на общината, които приемат вашите оплаквания, предложения, и мнения и които отговарят на вашите въпроси в рамките на определен период от време, който е определен предварително. – 80 %
- Периодични информационни срещи между бизнеса и представители от общината, които включват представители на местната власт на високо ниво, където се обсъжда предварително подготвена адженда с проблеми посочени от представители на бизнеса, и където се обсъждат директно лице в лице зададените въпроси. – 95 %
- Съдействие от страна на общината при усвояване на средства от бизнеса от ЕФ. Организиране на информационни целенасочени кампании – 86 %
- Публично-частни партньорства – 100 % (общото мнение е, че на територията на общината не съществува нито една форма на публично-частно партньорство)
- Бизнес портали – 60 %
- Панаири, или конгресен център, в който, в продължение на цялата година да има изложения за различните индустрии – 45 %

В графата за други предложения и коментари, фигурират следните:

„Изграждане на ефективен бизнес портал, където потърсилите информация лица своевременно да получават такава.”

„Не съществува форма на диалог, а само спускане на указания”

„Необходимо е да се увеличи развитието на проекти по програмите на ЕС”

„Нужда от подобрене в административното обслужване”

Като цяло бизнеса на територията на община Русе, изявява желание да се включи в инициативи при изграждането на канали за ефективна комуникация между него и общината. 78 % от анкетиранияте отговарят положително на въпроса **„Желаете ли да се включите в изграждането на канали за ефективна комуникация и сътрудничество между бизнеса и общината”**. Въпреки това, трябва да се отбележи, че в проведените директни интервюта, се наблюдава негативизъм, най-вече в собствениците на фирми, които считат, че подобни опити са загуба на време, т.к. срещите ще останат без последствени реални действия от страна на общината.

Необходимо да се подчертае, че в свободния текст на анкетите, както и по време на проведени срещи, предимно собствениците на фирми са изразили мнение, че липсва поддръжка от страна на общината към бизнеса.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ КЪМ ОБЩИНСКА АДМИНИСТРАЦИЯ ГР. РУСЕ:

Изводите, които могат да се направят на база проведената анкета е, че е необходимо освен да се отстранят критиките от страна на бизнеса по отношение на инфраструктура и др. забележки, е необходимо преди всичко общината да работи в направление “скъсяване на дистанцията “ между местната власт и бизнеса, **като първата стъпка е възстановяване на доверието от страна на общината в бизнеса.** Нужно е да се разработят форми за ефективна комуникация и сътрудничество. Нашите конкретни препоръки изградени на база анкети и срещи с бизнеса са:

Етап А: Активна кампания с цел намаляване негативизма в местния бизнес и насърчаванеето на диалог с гражданското общество и фирмите.

Етап Б: Действия:

1. Съвместна работа под формата на публично-частни партньорства между общината и бизнеса;
2. Разработване на проект и изграждане на ефективен интернет информационен портал, насочен изцяло към нуждите на бизнеса от актуална информация;
3. Организиране на информационни кампании от страна на общината с цел информиране на бизнеса за съществуващите програми и начини за усвояване на финансови средства от ЕФ;
4. Облекчаване на реда и скъсяване сроковете на административните услуги редлагани от общината на бизнеса;
5. Подобряване на инфраструктурата в община Русе;
6. Създаване на традиции при воденето на диалог межд общината и бизнеса; създаване на структуриран подход и пътека за отговор на зададен въпрос;

Изграждане на местен капацитет за планиране на местно икономическо развитие. Анализ с препоръки за приоритетите и мерките за развитие на местната икономика и анализиране на потенциала и възможностите за привличане на инвестиции в община Русе. Предложения за проекти.

Този анализ осигурява възможност на представителите на местната власт и гражданите на общината в максимална степен да се възползват от оценката на потенциала за икономически растеж и заетост.

I. Икономическо развитие

От прегледа на икономическото развитие на община Русе могат да се направят следните **изводи**:

- различията в икономическото развитие на община Русе произтичат от структурни дефицити и фактори, ключови за конкурентоспособността;
- недостатъчен физически и човешки капитал (инфраструктура и квалификация на работната сила);
- липса на иновационен капацитет, на ефективна подкрепа на бизнеса и ниско ниво на екологичен капитал;
- към настоящия момент БВП на глава от населението / в област Русе, а и в Северен планов район/ е три пъти по малък от средния БВП на глава от населението, характерен за ЕС.

Като се има в предвид, че БВП на глава от населението е основата, върху която се структурира политиката по обличаване, можем да направим извода, че област Русе и Северен Централен планов район до около 2035 г. ще бъдат в ролята на догонвачи, т.е райони, които ще се нуждаят от подкрепа.

Община Русе, макар и една от най- динамично развиващите се в рамките на плановия район, трябва да преодолява вътрешни и външни структурни дефицити, за да се конкурира както на вътрешния, така и на външния пазар. За да се превърнат констатираните през периода положителни промени в икономическата среда в устойчиви тенденции на растежа, е необходимо: **да се инвестира в развитието на човешките ресурси, с цел повишаване производителността на труда и предприемаческата култура, пред вид потребностите на новата икономика; да се насърчава увеличаването на иновациите и навлизането на ИКТ; да се прилага целенасочена политика за преодоляване на ограниченията на икономическата среда в община Русе.**

Заплахи, през погледа на икономическото развитие, които най- общо се открояват биват:

- Ниско равнище на икономическо развитие.
- Недостатъчен ръст на доходите и производителността на труда.
- Социално изключване на значителни групи от населението.
- Емиграция на млада и висококвалифицирана работна сила.
- Недостатъчни публични, частни и индивидуални инвестиции за развитие на човешките ресурси.
- Слаба и неефективна връзка между бизнеса и доставчиците на образователни услуги, ниска предприемаческа култура.

Ограничено участие на социалните партньори във формирането и провеждането на политиката в областта на човешките ресурси.

Откриващите се **възможности** най-общо биват:

1. Подобряване на конкурентоспособността във различните сфери и повишаване адаптивността на работната сила.
2. Разширяване на достъпа до финансиране в сферата на развитие на човешките ресурси.
3. Подобряване на професионално-квалификационното равнище на работната сила в съответствие с изискванията на бизнеса.
4. Стимулиране „задържането” и „вливането на мозъци” в общината.
5. Прилагане на активна, многообразна и гъвкава социална политика и намаляване на зависимостта от социално подпомагане.
6. Преструктуриране, насърчаване предоставянето и повишаване качеството и многообразието на социалните услуги в общността за различни рискови групи.
7. Развиване на икономически стимули за насърчаване на заетостта и за развитие на ученето през целия живот.
8. По-нататъшно развитие на социалния и гражданския диалог в общината.

Анализът е направен в съответствие със стандартната методология, според която силните и слабите страни са резултат от въздействието на вътрешни фактори, а възможностите и заплахите – резултат от влиянието на външни фактори. Силните страни се разглеждат като резултат, който вече съществува.

Силната страна е отличително качество, което дава относителни предимства. Някои елементи, които на пръв поглед имат негативен оттенък, могат да се окажат силна страна. Слабите страни представляват ограниченията, слабостите или недостига на ресурси, които сериозно възпрепятстват развитието на анализирания обект (в случая община Русе). Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда за развитие на човешките ресурси. Важен принцип при идентифицирането на възможностите е, че те следва да се разглеждат като неизползвани, потенциални, възможни ресурси на средата. В противен случай, те би трябвало да се отнесат към вътрешните фактори.

Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те биха поставяли най-големи бариери през бъдещото развитие и желаното състояние на съответния обект. По принцип, заплахите, както и възможностите, са характеристики на средата, върху които управляващата структура не може да влияе пряко.

По такъв начин слабите страни и заплахите могат и се разглеждат като генератори на проблеми пред развитието на човешките ресурси, а силните страни и възможностите – като лостове за тяхното развитие (респективно – като лостове за провеждане на съответни политики от компетентните институции). Лостовите се използват за минимизиране на проблемите. Освен това, при идентифицирането на проблемите се акцентира върху т.нар. „проблеми-следствия” (в смисъла, който се използва при конструирането на дървото на проблемите и последващото му „преобразуване” в дърво на целите). Също така се приема, че списъкът от силни и слаби страни, възможности и заплахи не би следвало да бъде твърде голям, и по възможност, той трябва да бъде сравнително балансиран. Силните и слабите страни, възможностите и заплахите следва да се извеждат въз основа на резултатите от анализа на средата.

Предлаганата SWOT матрица се базира на посочените методологически принципи и разбирания, като освен това нейното съдържание е резултат от дискусия и консенсус между експертите, участващи в работния екип. Същите обсъждаха и изпълнението на мярка свързана с повишаването на растежа на икономиката в община Русе, промяната в нейните качествени характеристики след 2007 г., с подобряването на икономическата среда, както и с въвеждането и прилагането на европейските стандарти за здравословни условия на труд.

Очакванията до 2015 г. на пазара на труда качествено да се промени структурата на търсенето на работна сила, в съответствие с извършващите се промени в русенската икономика – досегашната тенденция на преобладаващо търсене на неквалифициран труд ще престане да определя потребностите. Новата заетост, която ще генерира икономиката, основана на знанието, ще изисква специфични познания и умения, свързани с високо технологични производства във всички сектори. Членството на България в ЕС наложи нови стандарти за качество на работната сила. Затова стратегическа цел пред политиката по заетостта в община Русе до 2015 г. е повишаване на икономическата активност и трудовия потенциал на населението в общината, което ще балансира неблагоприятните демографски тенденции, ще осигури устойчив икономически растеж и по-добри условия на работа и живот.

Постигането на целта преминава през два етапа, които се характеризират с различно съдържание на политическите мерки:

ЕТАП 1: Изпълнение на ангажиментите, поети в хода на преговорния процес за присъединяване към ЕС – 2005-2007.

През този период общинския пазар на труда изцяло се приравни към средните показатели за страната. В предприсъединителния период се изпълниха различни дейности, целящи да повишат качествените характеристики на свободната и заетата работна сила в община Русе, нейната конкурентноспособност и конвертируемост, като я подготвят за трудовия пазар на Общността.

Изпълнение на целите на Европейската стратегия по заетостта. За етапа след 2007 г. са характерни интегриращите и кохезионните мерки, програми и дейности, което ще осигури в края на периода нарастване на икономическата активност на населението с най-малко 5 пункта, намаляване на равнището на безработицата трайно на ниво под 10% и осигуряване на участие на най-малко 25% от продължително безработните лица в активни мерки и програми по заетост.

• **ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ**

Основни предимства на висшето образование в община Русе са:

- наличие на университет в общинския център гр. Русе и колеж
- наличието на дългогодишни традиции и привличането на висококвалифицирани преподаватели от страната и чужбина;
- отвореността към програми и проекти на ЕС в областта на висшето образование и научната дейност;
- институционалната подкрепа от местните и регионалните власти.

Същевременно, констатираните слабости са свързани с:

- недостатъчното субсидиране за обновяване и модернизиране на базата и оборудването в учебните заведения;
- недостатъчното използване на компютърните технологии в учебния процес и недостатъчната подготовка на преподавателите за работа с тях;
- ниска степен на обвързаност на учебния процес с реалната икономика;
- липсата на ангажираност на работодателите с подготовката на кадрите.

Възможностите, които съществуват пред висшите училища в община Русе са големи. Те са свързани с: интензифициране на контактите и сътрудничеството с университети от ЕС за повишаване на качеството на учебния процес и научната работа; превръщането на висшите училища в областта в ресурсен център за подготовка на кадри за непосредствените и стратегическите потребности на регионалната икономика и за научноприложни разработки, необходими за социално-икономическото развитие на региона.

• ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ

Формите за повишаване на професионалната пригодност на работната сила имат широк обхват в община Русе и придобиват все по-голямо значение, което логично се обяснява с измененията в количествените и качествени параметри на трудовия пазар, с потребностите на новата икономика.

Наблюдава се относително устойчива тенденция в обхвата на безработните, започнали обучение чрез системата по заетостта. По-значително увеличение се забелязва през последните три години /2002 г. – 2005г./, което се дължи на промяната в нормативната уредба – новият Закон за насърчаване на заетостта постави непрекъснатото обучение през целия живот като един от основните стълбове в дейността на системата по заетостта, според изискванията на ЕС. Законът оптимизира организацията на обучението чрез системата по заетостта – нормативно, организационно и като финансово осигуряване. Обвързването на обучението със задължително стажуване при работодател до 6 месеца за 70 % от обучените безработни лица, дава възможност за повишаване на компетенциите, придобити по време на обучението. Определени очаквания по отношение на ефективността са свързани с въвеждането на степенното обучение, което ще повиши и възможностите на обучаемите за по-добра реализация на пазара на труда. Значителен през периода е и обхватът на безработните лица, подбрани, консултирани, мотивирани и насочени чрез бюрата по труда за включване в проекти, финансирани от програми на ЕС.

Очевидна през периода е и тенденцията към разширяване на обхвата на квалификационните мерки по отношение на заетите в русенската икономика, въпреки минималните стойности, с които се измерва все още тази дейност. Независимо от изключителната значимост на непрекъснатото професионално развитие на фирмения персонал - фактор за повишаване конкурентноспособността на работната сила, респ. на българската икономика в навечерието на присъединяването на страната към ЕС - работодателите все още са ограничени от липсата на достатъчно средства и на непосредствени потребности. Друга съществена причина е, че въвеждането на нови производства и технологии в реалния сектор е бавен процес и не налага като приоритет на фирмената политика развитието на човешките ресурси.

ОСНОВНА ЦЕЛ: ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА РАБОТНАТА СИЛА

Качеството на човешките ресурси и в частност на работната сила все още е едно от основните конкурентни предимства на българската икономика. То се основава преди всичко на доброто качество на образованието, наличието на известна гъвкавост на пазара на труда и сравнително доброто съотношение между цената на труда и квалификацията. Същевременно

България започва постепенно да губи предимствата си по отношение на работната сила, тъй като тя все повече се оказва квалифицирана за работа с остарели технологии. Конкурентният човешки капитал предопределя образование насочено към качеството, иновациите, информационните технологии и най-вече към уменията, изисквани от работодателите. В контекста на Лисабонската стратегия човешкият капитал и образованието са основните предпоставки за изграждане на икономика на знанието. Доброто образование е практическа необходимост при изграждането на информационно общество, създаването на благоприятен инвестиционен климат и конкурентоспособна икономика.

Подцел:

- Привеждане на образователната и професионалната подготовка на работната сила в България в съответствие с потребностите на инвеститорите. В България образованието се посочва като приоритетна област за финансиране и подпомагане от държавата едва през последните години. В резултат от това се създадоха някои стратегически документи, но както провежданата политика, така и резултатите от нея остават нестабилни. Като един от значимите стратегически документи по пътя за реализирането на концепцията за обучението през целия живот, е приемането на Национална стратегия за продължаващо професионално обучение за периода 2005-2010 г. В сферата на висшето образование като ключов документ е разработен Стратегически план за развитие на висшето образование до 2010 г. Сред основните цели, залегнали в плана, са: усъвършенстване модела на финансиране на висшите училища, както и усъвършенстване на системата за финансова отчетност на висшите училища. Разработена е и Стратегия за развитие на системата на средното образование в Република България от МОН. Присъединяването на България към ЕС предполага ясното извеждане и фокусиране върху приоритети за повишаване на качеството на работната сила в нашата страна като елемент от общата стратегия за засилване на конкурентните предимства на българската икономика.

Мярка 1: Разработване на цялостна рамка и стратегия за привеждане на работната сила в съответствие с новите потребности на икономиката и инвеститорите

През последните години най-значителните промени в България са свързани със заетостта в индустриалния сектор, довели до освобождаване на значителен брой трудови ресурси. Налице е движение на работна сила от индустрията към услугите и селското стопанство. Секторът на услугите притежава най-добра производителност на труда - преразпределението на част от работната сила от индустрията към услугите е икономически ефективно, докато преразпределението на заетостта от сектора на индустрията към селското стопанство е икономически неефективен процес. Освен това, структурата на заетостта по сектори от икономиката на България има някои несъответствия спрямо сегашните секторни структури в страните от ЕС и на тенденциите в тяхното развитие, най-вече поради високия дял заети в селското стопанство. Мярката има за цел преодоляване на негативните тенденции, описани по-горе.

Дейности:

- Извършване на анализ на съществуващото състояние на работната сила и съпоставяне на резултатите с изискванията и потребностите на инвеститорите
- Създаване на постоянно действащ експертен съвет, извършващ наблюдение, анализ, идентифициране и прогнозиране на потребностите на инвеститорите от работна сила със съответна квалификация в отделни сектори и региони;
- Създаване на постоянен форум, който на основата на анализите и предложенията на експертния съвет периодично да провежда срещи с широкото участие на представители на правителството, на работодателите, на обучаващите институции, професионалните съюзи, водещи експерти, представители на чуждестранни инвеститори, които да дискутират и идентифицират потребностите

на инвеститорите от работна сила и основните насоки за развитие на образованието и професионалната квалификация за задоволяване на тези потребности.

Мярка 2: Подобряване на образователното равнище съобразно потребностите на икономиката и инвеститорите

Мярката цели създаването на условия за обединяване и синхронизиране на усилията на съответните държавни институции, образователния сектор, сектора за квалификация и преквалификация, както и работодателските организации при определяне и провеждане на обучение с цел осигуряване на качествено образование, ефективни практики и стажове съобразно нуждите на пазара и инвеститорите.

Дейности:

- Разработване на единна стратегия за развитие и реструктуриране на образованието на национално и на регионално ниво, като не се допуска трайното концентриране на български граждани без образование или с ниско образование в отделни региони или етнически групи;
- Осъвременяване на образователните програми, които да бъдат фокусирани към усвояването на практически знания и умения, нужни на местните и международни работодатели.
- Подобряване на взаимодействието и координацията на органите, отговорни за определянето на образователната политика на всички нива;
- Увеличаване на средствата за финансиране на образователната сфера и определяне на ясни критерии за постигане на оптимално използване на тези средства. Необходима е и промяна на подхода ;
- Развитие, допълване и усъвършенстване на нормативната база в частта ѝ за производственото обучение и стажуване от гледна точка на потребностите на икономиката и инвестиционния процес.;
- Осъществяване на децентрализация на образованието и свеждане на отговорностите по управление от централното ниво към общините и училищата, като централните институции си запазят главно правото за изработване и контрол върху задължителните минимални стандарти.

Мярка 3: Създаване на връзки между системата на висшето образование и пазара на труда

Мярката има за цел изграждането и поддържането на активни контакти между работодателите и висшите учебни заведения за устойчива реализация на завършващите студенти и набирането на подходящ трудов ресурс от страна на фирмите.

Дейности:

- Изграждане на центрове за консултации към висшите училища за професионална реализация и развитие на кариерата, които да улесняват и оптимизират прехода от университета към работното място;
- Въвличане на работодателите в процеса на подготовка на студентите чрез договарянето на стажове, практики и други форми за придобиване на практически опит от студентите в рамките на тяхното следване, което да удовлетворява изискванията на пазара на труда и инвеститорите. Добра стъпка в насърчаването на стажанските програми е програмата "Българската мечта";
- Създаване на преки връзки между студенти и работодатели в рамките на висшето училище с оглед подпомагане бъдещата им професионална реализация.

Мярка 4: Създаване на условия за предприемаческа дейност във висшите училища и научните организации

Мярката има за цел активизиране и подобряване на сътрудничеството между бизнеса и университетите.

Дейности:

- Разработване на цялостна нормативна база за насърчаване на научните изследвания, която да осигури условия за реализиране на връзката между изследване, внедряване и производство;
- Стимулиране активността на научните работници, така че продуктите от техните изследвания да довеждат до внедряването на нови технологии;
- Създаване на звена във висшите училища и научните организации, които да управляват техните договори с предприятия, както и да поемат дейности, свързани с управлението на патенти, събирането на такси за услуги, издателска дейност и др. ;
- Създаване на условия за научните работници да реализират свои идеи на практика чрез сключване на договор с институцията, в която работят, за предоставяне на помещения, материална база и работна ръка, срещу дял от евентуалната бъдеща печалба.

Мярка 5: Създаване на условия за непрекъснато професионално обучение

Склонността към инвестиране в човешки капитал зависи от очакваните приходи в резултат на по-високото образование и квалификация – повишаване на заплащането, повишаване на производителността и т.н. В България обаче, пазарът на труда не гарантира в достатъчна степен възвръщаемост на инвестициите. Освен това, ефектът от обучението не се реализира веднага, а в по-дългосрочна перспектива. Резултатът е, че работодателите са настроени предпазливо и по-скоро негативно към инвестиции в подготовка и повишаване на квалификацията на работната сила. Мярката предлага действия за повишаване адаптивността на работната сила към потребностите на икономиката и инвестиционния процес. Също така, тя дава възможност за оптимизиране на процеса на насочване към обучение на нуждаещите се лица за развитие на професионалните им качества, предвид предстоящи промени в структурата на производството и услугите или обусловени от въвеждането на нови технологии.

Дейности:

- Изграждане на информационна система за професионално обучение, която да анализира търсената от инвеститорите работна сила и съответно предлаганите специалисти и да подпомага осигуряването на адекватно професионално ориентиране, информиране и консултиране;
- Разработване и прилагане на програми за непрекъснато професионално обучение на регионално, отраслово и фирмено равнище на самостоятелен и комбиниран принцип (като части от програми за заетост);
- Разработване и въвеждане на съвременни стандарти за професионално обучение, осигуряващи връзката на националната професионална квалификация с квалификацията на европейската и световна работна сила; Осигуряване на допълнителна и изпреварваща моментните потребности професионална квалификация, с оглед предотвратяване на бързото остаряване на знанията и уменията и намаляването на квалификацията на работника;
- Мотивиране на хората за учене през целия живот като персонална предпоставка за придобиване на необходимото качество за приспособяване към изменящите се условия на пазара на труда;
- Подобряване степента на участие на работната сила във формите на непрекъснатото обучение чрез прилагане на стимули и механизми за насърчаване на фирмите да инвестират в обучение;
- Използване на по-ефективни и гъвкави методи на обучение, разширяващи достъпа до професионално обучение - дистанционни методи, комбинирано обучение със заетост, компютризация на учебния процес, модулна организация на учебното съдържание и учебния процес, и др.;

- Въвеждане на система за лицензиране и акредитиране на учебните организации, предлагащи обучение на възрастни за повишаване на изискванията и контрола върху качеството на предлаганото обучение;
- По-широко прилагане на програми за ограмотяване, квалификация и заетост на лица от райони с етнически смесено население.

ОСНОВНА ЦЕЛ: ПОВИШАВАНЕ КОНКУРЕНТНОСПОСОБНОСТТА НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА И КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ

Предприемаческа активност и бизнес

От прегледа на икономическото развитие на община Русе могат да се направят следните изводи:

- различията в икономическото развитие на населените места в община Русе произтичат от структурни дефицити и фактори, ключови за конкурентоспособността;
- недостатъчен физически и човешки капитал (инфраструктура и умения на работната сила);
- липса на иновационен капацитет, на ефективна подкрепа на бизнеса и ниско ниво на екологичен капитал;
- към настоящия момент БВП на глава от населението / в област Русе, а и в Северен планов район/ е три пъти по малък от средния БВП на глава от населението, характерен за ЕС. Като се има в предвид, че БВП на глава от населението е основата, върху която се структурира политиката по сближаване, можем да направим извода, че област Русе и Северен Централен планов район до около 2035 г. ще бъдат в ролята на догонвачи, т.е райони, които ще се нуждаят от подкрепа.

Община Русе, макар и една от най- динамично развиващите се в рамките на областта и плановия район, трябва да преодолява вътрешни и външни структурни дефицити, за да се конкурира както на вътрешния, така и на външния пазар. За целта е необходимо е да се разгледат и вземат в предвид сл. мерки:

Мярка 1: Подобряване на инфраструктурата, свързана с развитие на бизнеса

Основната цел е подобряване на достъпа на местния и регионалния бизнес до националните и трансевропейските инфраструктурни мрежи в икономически изостаналите региони за привличане на вътрешни и външни инвестиции.

Дейности:

- Изграждане и модернизиране на инфраструктурата за реализация на икономически дейности от МСП и големи инвестиционни проекти, свързваща бизнес обектите/ индустриалните зони с главните пътища, енергийни мрежи, телекомуникации, ВиК;
- Подобряване на услугите за ефективно енергозахранване, водоснабдяване, екологична инфраструктура и телекомуникации, които са необходими за развитието на бизнеса;
- Развитие на местната инфраструктура за опазване на околната среда - в населени места с концентрирани МСП, чрез изграждане на малки пречиствателни станции, канализационни системи и други.

Мярка 2: Подобряване на регионалната и местна икономическа и инвестиционна активност

Целта е създаване на вътрешен икономически потенциал за регионално и местно развитие и заетост, както и насърчаване дейността на предприятията, с фокус върху малките и средните предприятия. С реализацията на мярката се цели подобряване на средата за стартиране и развитие на МСП при отчитане на регионалните социално-икономически различия и потенциал,

преимуществено в районите за целенасочено въздействие. Подпомагането на МСП, особено в изостаналите региони, е от особено голямо значение за подобряването на бизнес климата, поради което мярката може да се възприема като хоризонтална.

Дейности:

- Насърчаване на инвестициите за стартиращия бизнес в регионите с потенциал за развитие на иновативни високотехнологични МСП, на МСП в туристическата индустрия и други приоритетни области на икономическото развитие;
- Насърчаване развитието на групи от свързани производства (кълъстери) на регионален и браншови принцип;
- Подпомагане предоставянето на услуги в населените места, свързани със стартиране на нов бизнес и/или създаването на нови работни места;
- Регионално ориентиран инвестиционен маркетинг със специално внимание към МСП;

Мярка 3: Привличане на инвестиции за развитие на малките населени места и селата в общината

Селските райони представляват значителна част от територията на регионите, като в повечето случаи се характеризират с изостаналост. Предложената мярка е свързана с ключовия национален приоритет "Развитие на земеделието и на селските райони" в НПИР. Активите в селското стопанство са разпръснати сред голям брой дребни фермери, пазарът на земя е по-скоро неразвит и банките са консервативни при отпускане на кредити за фермери. По тази причина помощите по програмите за развитие на селското стопанство са важен фактор за подобряване на конкурентоспособността на земеделското и хранително-преработвателно производство. Следвайки реформата на Общата селскостопанска политика след 2007г. все повече нараства значението на втория стълб - мерки за развитие на селските райони. Принципите и целите на политиката за развитие на селските райони са многофункционалност на земеделието, многосекторен и интегриран подход към икономиката на селските райони. Бъдещото прилагане на реформата в ОСП предполага необходимостта от траен секторен компонент в политиката за развитие на селските райони на ЕС. Териториалните компоненти на политиката за развитие на селските райони на ЕС за посрещане на икономическите, социални и екологични предизвикателства, пред които са изправени селските райони, се изразяват в подкрепа на важната функция на селското и горско стопанство по отношение управлението на земите, допринасяйки за успешното интегриране на селското и горско стопанство в по-разнообразна икономика в селските райони, както и за социалното и икономическо развитие на тези райони.

Дейности:

- Насърчаване на инвестициите насочени към модернизация и технологично обновяване на земеделското производство и за конкурентоспособен хранително-преработвателен сектор;
- Преодоляване на проблемите с пазара на земеделската земя.
- Интегриран подход към развитието на селските райони.

За да се превърнат констатираните през периода положителни промени в икономическата среда в устойчиви тенденции на растежа, е необходимо: да се инвестира в развитието на човешките ресурси, с цел повишаване производителността на труда и предприемаческата култура, предвид потребностите на новата икономика; да се подобри инфраструктурата, свързана с развитие на бизнеса, да се подобри регионалната и местна икономическа и инвестиционна активност, да се привлекат инвестиции за развитие на селските райони, да се насърчава увеличаването на иновациите и навлизането на ИКТ; да се прилага целенасочена политика за преодоляване на ограниченията на икономическата среда в местните икономики на изостаналите селски населени места в община Русе.

Някои от стопанските дейности на русенската икономика също притежават потенциал за обогатяване на предлагания туристически пакет с допълнителни атракции. Такива са:

- **рибовъдството и риболовът** – възможности за организиране на спортен риболов;
- **лозарството, винопроизводство и овощарството** – възможности за дегустация на местни вина, участие в гроздобер и др. атрактивни форми за полагане на земеделски труд;
- **отглеждане на култивирани гъби** в изкуствени и естествени пещери и организиране на дегустации;
- **участие в дейности по отглеждане на дивеч, в спортен лов** в ловните стопанства;
- **участие в дейности по отглеждане на ездитни коне**, обучение и езда.

ОСНОВНА ЦЕЛ: ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ТРАНСПОРТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА В ОБЩИНАТА И НА МЕЖДУРЕГИОНАЛНОТО И ТРЯНСГРАНИЧНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Транспорт

Най-общо за община Русе се очертават следните показатели при разглеждането на транспортната инфраструктура:

Силните страни характеризиращи се в общината биват:

- Наличие на всички видове транспорт;
- Висока степен на изграденост на транспортната инфраструктура;
- Принос за икономическия растеж на страната;
- Висока степен на хармонизация на първичното законодателство с това на ЕС

Слаби се очертават в:

- Небалансирано и неинтегрирано развитие на отделните видове транспорт в рамките на националната транспортна система;
- Лошо техническо състояние на транспортната инфраструктура, остарели транспортни схеми и технологии;
- Неконкурентоспособност на българските транспортни оператори на европейския пазарна транспортни услуги

Възможности, които се отварят най-общо за страната биват :

- Преминаването на трансевропейските транспортни коридори IV, VII, VIII, IX и X през територията на Република България;
- Макроикономическа стабилност и устойчив растеж на инвестициите;
- Увеличаване на средствата от ЕС за развитие и модернизация на транспортната инфраструктура след присъединяването на страната;
- Интегриране в единния европейски пазар на транспортни услуги

Очертаващите заплахи са:

- Забавяне в реализацията на приоритетни инфраструктурни проекти;
- Заобикаляне на Република България от транзитните потоци;

- Покачване на цените на горивата и електроенергията;
- Международен тероризъм

Транспортната инфраструктура има ключова роля за икономическото развитие на разглежданата община. Тя налага определен модел на стопански връзки между икономическите центрове (населените места), с което влияе пряко върху бъдещата пространствена организация и функционално зонироване на националната територия. Степента ѝ на изграденост може, както да стимулира икономическото развитие на отделни части от националната територията, осигурявайки ѝ достъп до пазарите на стоки и суровини, така и да спъва развитието на други периферни региони. Повишаването на конкурентоспособността на икономиката на всяка страна или регион и потенциала им за привличането на инвестиции са пряко зависими от степента на изграденост и експлоатационното състояние на елементите на транспортната инфраструктура и способността им да интегрират територията на страната в глобалния пазар. В тази връзка, основните приоритети в тази сфера са свързани с гарантирането на висока скорост на превозите по международните транспортни направления, както и осигуряването на добър транспортен достъп до зоните за развитие на икономически дейности на регионално и местно ниво.

Специфични цели:

- Подобряване на качеството, сигурността и ефективността на услугите, предоставяни от транспортната инфраструктура както на национално, така и на регионално и местно ниво;
- Осигуряване на ефективната интеграция на транспортната мрежа на страната с тази на съседните страни и региони с цел гарантиране на достъпа до пазарите на стоки и суровини в регионален, европейски и глобален план;
- Осигуряване на безопасен, сигурен и екологичен транспорт.

Предложение за Обща цел. Подобряване на качеството на живот. Предложение за приоритети

- Насърчаване на социалната интеграция и на равните възможности.
- Подобряване на достъпа до социални и здравни услуги
- Създаване на повече и по-добри работни места.
- Повишаване на адаптивността, мобилността и конкурентоспособността на работната сила.
- Укрепване и развитие на системите за образование, заетост и социална подкрепа.
- Подобряване на социалната инфраструктура
- Подобряване на достъпа до образование и повишаване на неговото качество и насърчаване на ученето през целия живот

Причини за избор на приоритети

На база на Съвместния доклад за оценка на приоритетите в политиката по заетостта на България (2002г.);(JAP)•Съвместния меморандум по социално включване (2005г)

Приоритет 1. Подобряване на достъпа до образование и повишаване на неговото качество и насърчаване на ученето през целия живот

Примерни дейности:

- Повишаване качеството и ефективността на системата на образование и осигуряване на равен достъп;
- Професионално обучение, ориентирано към потребностите на пазара на труда;
- Инвестиции в човешкия капитал, стимулиране на доставчиците на образователни услуги и активизиране на социалното партньорство;
- Създаване на алтернативна заетост чрез допълнителна квалификация;

Приоритет 2. Насърчаване на социалната интеграция и на равните възможности. Подобряване на достъпа до социални и здравни услуги

Примерни дейности:

- Създаване на предпоставки за социално включване на уязвимите групи чрез подобряване на достъпа на пазара на труда;
- Създаване на условия за равни възможности за хората с увреждания, за развитие на техни инициативи и за интегрирано обучение за деца с увреждания;
- Постепенно извеждане от специализираните институции на хората живеещи в тях;
- Подобряване на физическото здраве и здравословен начин на живот;

Приоритет 3. Създаване на повече и по-добри работни места; повишаване на адаптивността, мобилността и конкурентноспособността на работната сила

Примерни дейности:

- Целенасочена политика за повече и по-добри работни места и намаляване на безработицата чрез развитие на схемите за заетост, насърчаване включването в пазара на труда, подпомагане съвместяването на семейния и професионален живот и равните възможности;
- Целенасочена интензивна подкрепа на регионите, с по-ниски нива на растеж и по-нисък темп на създаване на работни места;
- Насърчаване разкриването на собствен бизнес от безработни и техните семейства;
- Подобряване на здравословните и безопасни условия на труд

Приоритет 4. Укрепване и развитие на системите за образование, заетост и социална защита.

- Подобряване на социалната инфраструктура
- Повишаване качеството на услугите, предоставяни от социалните институции;
- Изграждане на достъпна жизнена среда за хората с увреждания;

- Достъп до социални, образователни, транспортни, здравни и културни услуги за всички групи от населението;

- Информационно и структурно укрепване на системите от социалната сфера

Връзка на стратегията за местно икономическо развитие с останалите програми

За разработването на Стратегията за МИР на община Русе са използвани:

- Актуални данни и анализи на административната статистика за община Русе/ Териториално-статистическо бюро Русе;
- Действащи планове и стратегически документи за социално-икономическо развитие – план за развитие на община Русе, Стратегия за развитие на област Русе, Регионален план за развитие на СЦПР, Национален план за развитие на Република България 2007-2013 г., Национална стратегическа референтна рамка за програмен период 2007-2013 г.
- Действащи национални секторни планове, програми и стратегии –Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г., Оперативна програма “Конкурентноспособност” 2007-2013 г., Национален план за развитие на селските райони 2007-2013 г.

Връзка на стратегията за местно икономическо развитие с Плана за развитие на община Русе за 2007 – 2013 г.

Разработената Стратегия за МИР изцяло е в съответствие с приоритетите, целите и мерките за развитие, заложи в Плана за развитие на община Русе.

Предназначението на стратегията е да бъде използвана от община Русе, като продължение и доразвиване на общинския план за развитие.

Стратегията е съобразена също и със специфичните условия и ресурсния потенциал и капацитет на развитие на общината.

Инициране на идеи за проекти: Проект за разработване на иновационна стратегия (ИС) на община Русе

Цел на проекта:	Да насърчи устойчивото развитие на структуроопределящите отрасли в община Русе, посредством широко обществено участие в местното стратегическо планиране и привличане на местни и чуждестранни инвестиции на територията на общината.
Целеви район:	Община Русе
Сектори:	индустрия, търговия, услуги, транспорт, туризъм, селско стопанство
Срок на проекта:	6 месеца
Начало:	септември 2007 г.
Общ бюджет:	50 000 лева

1. Обосновка на проекта

През 1999 г. бе приет Закон за регионалното развитие и Национален план за регионалното развитие. Те положиха основата за развитието на съответната регионална политика в България. Националната стратегия за регионално развитие (2005 – 2015 г.) цели да реформира вътрешните процеси и да подпомогне факторите за вътрешен растеж, използвайки пазарните механизми, и по този начин да подпомогне България по пътя към европейската интеграция. България осъществява социално-икономическа политика, която е насочена към развитие на ефективна и конкурентна икономика и пълноценна интеграция в европейските структури. Националният план за регионалното развитие определя 6 района за планиране в контекста на изпълнението на регионалната политика. Те представляват териториалните рамки за развитие и осъществяване на регионалните програми за развитие.

Подпомагайки този процес и следвайки политиката на Европа, община Русе би могла да осъществи проект за разработване на **Иновационна стратегия**:

Екипът от участници в разработването на стратегията трябва да е смесен, като включва представители на местната власт, бизнеса, НПО, консултанти експерти по регионално развитие, образователни институции, финансови институции.

Така изградената структура на работната група ще създаде възможност за достъп до експерти в различни области и за контакти сред бизнес средите, изследователските структури и финансовите институции в общината.

Характеристика на икономическото развитие на община Русе

Русе е един от главните икономически центрове на България и е врата към големите световни пазари – Европа, Русия и Близкия Изток.

Географското разположение на община Русе, значителната индустриална и търговска база в Русе и добрите транспортни връзки са сред ключовите му предимства. Широкият излас към р.Дунав е предпоставка за цялостното развитие на **индустрията, земеделието, транспорта, търговията и услугите и трансграничното сътрудничество.**

Икономиката на общината е относително диверсифицирана и добре балансирана. Най-голям принос в производения обем продукция и брой работни места е сектор промишленост, следван от секторите търговия и транспорт.

Община Русе е модерна община с европейски облик, приятно място за работа и почивка. Тя е достатъчно голяма за да осигури всички необходими съвременни комуникации и услуги. С наличната си квалифицирана работна ръка, конкурентни цени на индустриалните площи и добре развит сектор на услугите общината създава сравнително добър бизнес климат на всеки бизнес.

Основни причини за да се инвестира в общината са:

1. Благоприятно географско положение
2. Развит речен, автомобилен и ЖП транспорт и добра логистична мрежа;
3. Ниски оперативни разходи и цени на индустриалните площи;
4. Квалифицирана работна ръка;
5. Голяма образователна и изследователска база от средни и висши училища;
6. Диверсифицирана икономика;
7. Наличие на бизнес асоциации, търговска камара, обучителни и професионални центрове за бизнес развитие;

2. Цели на проекта

Целите на проекта могат да се формулират по следния начин:

- Да създаде обща платформа за коопериране между общественя и частния сектор, изследователските организации и университетите и финансовите институции в община Русе чрез разработването на иновационна стратегия. Общата иновационна стратегия ще допринесе за по-доброто координиране на съпътстващите дейности, предприети от различните регионални организации, и ще спомогне за осъществяването на националната политика за регионално развитие.
- Да задълбочи анализа на регионалната и местната икономика по отношение на иновациите с цел да фокусира и идентифицира регионалните и местни иновативни инициативи върху определени области (сектори на икономиката), чрез което ще се създаде подходяща среда за иновациите. **Да се разработи план за действие за стартирането на пилотни инициативи и проекти като продължение на текущите проекти в тази насока в община Русе, осигурявайки стабилност и продължителност на влиянието на проекта върху местната среда.**
- Да е в съответствие и координация с националната политика за регионално развитие и да спомогне за разширяването на възможностите на общината да се справя с конкурентния натиск на европейския пазар.
- Да изгради иновационна култура и да подобри възможностите на бизнеса за приемане на иновациите и за по-ефективно реагиране на предизвикателствата на динамично променящата се пазарна среда.
- Да предпостави и да позволи дългосрочен трансфер на опит от чуждестранните партньори и взаимодействие с останалите ИС в др. общини региони.
- Да създаде благоприятна рамка за дългосрочно сътрудничество и за коопериране между различните участници в разработването на стратегията.

Настоящият проект ще даде възможност за анализ на иновационните и технологичните потребности на фирмите в община Русе за планиране, както и на технологичното предлагане и научноизследователския потенциал на района, за оценка на технологичната и иновационната инфраструктура, т.е. на всички организации, които имат отношение към технологичното развитие и иновациите в района, и за

определяне на водещите отрасли в областта на иновациите в района. На базата на анализа трябва да бъде разработен план за действие, в който ще бъдат предложени конкретни проекти за повишаване на иновационната способност на фирмите от района.

Бенефициенти на проекта са местните фирми, по-специално малките и средните предприятия.

Характерните особености на предлагания проект могат да се групират около три основни идеи, които ще бъдат реализирани в процеса на неговото изпълнение, а именно:

- **партньорство между публичния и частния сектор** - частният сектор и основните регионални и общински организации ще си сътрудничат при разработването и осъществяването на иновационна стратегия;
- **стартиране на пилотните инициативи и проекти**
- **европейското измерение на проекта** за разработване на иновационната стратегия на община Русе и търсене на сътрудничество с други европейски общини.

2. Етапи и дейности за реализация на иновационната стратегия?

Проектът ще се изпълнява в продължение на 6 месеца и стартира в началото на месец септември 2007 г. Изпълнението на работната програма ще се състои от три етапа, както следва:

❖ **Първият етап е подготвителен. Той обхваща следните задачи:**

- Създаване на управленската структура на проекта, която ще включва следните звена:
 - **Управителен съвет**, който ще бъде създаден на обществена основа.
 - **Работна група**, която ще координира изпълнението на отделните задачи по проекта. Тя ще включва представители на местната власт, бизнеса, НПО, финансовите институции и образователните институции.

Постигане на регионален консенсус за целите и задачите на проекта.

- Повишаване на обществената информираност за потенциалните ползи от проекта.
- Разработване на методологията за регионални проучвания.
- Подготовка на работна програма за следващите два етапа.

❖ **Вторият етап обхваща изпълнението на следните задачи:**

- Анализ на силните и слабите страни на регионалната и местната икономика от гледна точка на иновациите - SWOT-анализ. С негова помощ трябва да се определят пазарните позиции на региона, общината и на водещите сектори в общинската икономика.
- Анализ на основните технологични и промишлени тенденции в региона и общината, като продължение на SWOT-анализа. За целта могат да бъдат проведени технологични одити на поне 10 предприятия от всеки от водещите сектори. **В допълнение ще бъдат организирани секторни срещи на фирмите от водещите отрасли, за да се определят технологично слабите места в сектора и приоритетите за технологично обновление. В края на анализа ще бъдат изготвени технологични профили на проучените сектори.**
- Анализ на иновационното търсене в региона и общината. Ще се проведе проучване на иновационните потребности на фирмите. За целта ще бъде разработен въпросник. Резултатите

от проучването ще бъдат обобщени непосредствено след неговото извършване. Анализът на резултатите ще бъде възложен на експерти.

- Анализ на иновационното предлагане. Целта на тази част от цялостния анализ на общината е да се направи "снимка" на регионалната иновационна инфраструктура. За целта ще бъде адаптирана методиката за провеждане на технологичен одит. След приключване на одитите ще бъде извършен анализ на резултатите от български експерти. В допълнение ще бъде издаден и справочник на одитираните организации, който ще бъде разпространяван безплатно между фирмите в общината.

❖ Третият етап обхваща изпълнението на следните задачи:

- Разработване на стратегията и на плана за действие. Изпълнението на тази задача ще покаже по какъв начин общинската иновационна система ще отговори на иновационните потребности на фирмите - предимно чрез информация за нови технологии, достъп до научноизследователски лаборатории, образователни институции, подкрепа при разработването на технологични решения и при внедряването им и др. За провеждането на стратегията ще бъдат разработени конкретни програми, които ще бъдат включени в плана за действие, който ще определя целите, изпълнителите и финансирането за всеки конкретен проект.
- Стартиране на набор от пилотни проекти с цел да се провери ефективността на инициативите, предвидени в плана за действие.
- Създаване на система за мониторинг на изпълнението на иновационната стратегия.

3. Ползите за община Русе при разработването и изпълнението на проекта за ИС.

Подобряването на общинската иновационна инфраструктура ще повиши гъвкавостта на пазара на работната сила и привлекателността на района за чуждестранни инвестиции. Крайната полза от проекта ще бъде за сегашните и за бъдещите фирми, тъй като те ще могат да действат в подобрена бизнес среда и климат. Общинската иновационна стратегия ще допринесе за по-доброто координиране на помощните дейности, предприети от различните регионални организации, и ще допълни националната политика за регионално развитие.

Ще бъде разработен план за действие за стартирането на пилотни инициативи и проекти, които ще представляват продължение на текущите проекти. По този начин ще бъдат осигурени стабилност и продължителност на тяхното влияние върху местната среда.

Потенциалните резултати от изпълнението на проекта за разработване на иновационна стратегия за община Русе са:

- активизиране на общинската иновационна система чрез подобряване на връзките между **университетите и промишлеността, развитие на сектора на бизнес услугите, разширяване на сътрудничеството между научноизследователските организации в общината и региона;**
- разработване на нови публични и частни програми за насърчаване на иновациите, което ще доведе до **създаването на нови форми на финансиране на иновационни проекти в МСП, до разработването на нови програми за обучение и мениджмънт, до усъвършенстване на иновационния мениджмънт в предприятията, до подобряване и разширяване на възможностите за участие на малкия и средния бизнес в национални програми и в програми на ЕС** **за финансиране;**
- определяне на конкретен набор от иновационни проекти в община Русе (с помощта на провеждането на технологични одити), които да получат подкрепа на регионално и местно равнище;

III. КОМУНИКАЦИОННА СТРАТЕГИЯ И ПЛАН

Комуникационна стратегия, комуникационен план в изпълнение на проект „ПМИР на 5 общини с координационен център община Две могили”

Комуникационна стратегия

В настоящия документ са описани основните стъпки за изработването и реализирането на комуникационна стратегия в подкрепа на икономическото развитие на общините бенефициенти – Две могили, Русе, Борово, опака, Цар Калоян и план за нейното осъществяване. Предложен е цялостен пакет от инициативи, предназначени за постигане на желаните резултати, представени в описанието на средата.

Основната роля на Комуникационната стратегия е подкрепата за изграждания имидж на общините, като активно и привлекателно място за развитие на формираните нагласи за ускоряване на икономическата активност.

В документа са представени описание на изискванията на средата по отношение изграждане на комуникации, както и обосновка на необходимостта от разработване на комуникационна стратегия, общата и конкретните комуникационни цели на стратегията, целевите аудитории и тяхната нужда от информация, предложения за комуникационен микс и основни стъпки за изпълнение на разработената комуникационна стратегия.

1. Комуникационната стратегия като средство за планиране и оценка

За да постигне желаните резултати, комуникационната стратегия се нуждае от фокус, който да осигури механизъм за определяне на посока и цели. Този фокус следва да бъде осигурен чрез формулиране на *визия, мисия и цели на комуникационната стратегия*.

Визията представлява кратко и синтезирано изложение на намерението. Визията е онази формулировка, която определя причината за съществуването на стратегията, или общото определение на това, което искаме да постигнем.

Комуникационната стратегия за реализиране на конкретна кампания трябва да се подчинява на общите цели на комуникационната политика на общините бенефициенти. Тези цели са общи за текущите комуникационни дейности и съблюдаването им от страна на отделни тематични комуникационни кампании осигурява синергия на посланията, излъчвани от общинските структури.

Комуникационната стратегия е подчинена на преследваната цел, а именно **да се създаде база (стратегическа и организационна) за популяризиране на възможностите за икономическо и социално развитие на общините Две могили, Русе, Борово, Опака, Цар Калоян.**

В кампанията са използвани, както информация от проведените в първата фаза (а) Първоначални проучвания и изследване на местния икономически потенциал) на проекта документални проучвания, така и изводите от анализа на резултатите от проведените 2 вида анкетни проучвания на местната власт, бизнеса, НПО, браншовите организации и гражданите, които разкриват техните приоритети при вземане на бизнес решения и разбирането им за възможностите и силните страни на общините бенефициенти.

Определянето на целевите групи (аудитория) е важно, тъй като всяка група има собствени нужди и приоритети. Един добър начин за първична класификация на целевите групи е разделянето им на вътрешни и външни реципиенти.

Определянето на информационните нужди на целевите аудитории отчита състоянието на мненията и знанията на идентифицираните обществени групи по отношение на наличието на информация, необходима за вземане на бизнес решения, техните мнения и нагласи.

Стратегията се разработва с цел да послужи на развитието и поддържането на взаимоотношения на общините с външните инвеститори, бизнеса, който развива своята дейност на територията на общината,

гражданите и техните сдружения; на осигуряването на информацията, необходима за постигане на информирано съгласие, идентифициране на възникващи проблеми, повишаване нивото на разбиране, генериране на подкрепа за инициативите и програмите за икономическо развитие, изясняване на съществени въпроси и очертаване на проблематични области.

2. Описание на средата, силните страни, потенциала и възможностите на общините бенефициенти по проекта

Средата, в която трябва да бъде реализирана комуникационната кампания в подкрепа на икономическото и социалното развитие на общините Две могили, Русе, Борово, Опака, Цар Калоян се характеризира със следните елементи:

- ❖ Висока популярност на община Русе като място, предлагащо атрактивни и уникални за страната условия за развитие на бизнес, стратегическо местоположение и наличие на удобен и евтин речен транспорт.
- ❖ Добра разпознаваемост на общините Борово, Две могили, Русе, като туристическа дестинация, предлагаща възможности за туризъм и почивка в среда на уникални екосистема и исторически забележителности.
- ❖ Присъствие на община Русе в медиите, свързано със стартиране на големи инвестиционни проекти в областта на индустрия и привличане на няколко чуждестранни инвеститора от клас "А".
- ❖ Голяма част от представителите на местния бизнес и гражданите оценяват, като положително икономическото състояние на община Русе и възможностите за нейното развитие.
- ❖ Като важни предпоставки за развитие на общините Борово, Две могили, Опака, Цар Калоян са посочени съживяването и развитието на индустрия, модерно селско стопанство и туризъм.
- ❖ Присъствие на 5-те общини бенефициенти активно в българското интернет пространство чрез специализирани страници и портали.

3. Защо е необходимата комуникационна стратегия на общините Две могили, Русе, Борово, Опака, Цар Калоян

Изведените в разработените 5 броя стратегии за местно икономическо развитие в етап б) Подробни изследвания на местни икономически потенциал на проекта мерки в подкрепа изграждане на имиджа на общините бенефициенти, като място за успешни дългосрочни инвестиции изискват изработване и прилагане на активна взаимнообвързана комуникационна кампания за представянето им, като атрактивна дестинация, предлагаща възможности за разнообразна икономическа активност.

Приоритетите на Общинските планове за развитие за периода 2007-2013 на 5-те общини също са свързани с подкрепа развитието на икономическите сектори, туризма, аграрния сектор и хранително-вкусовата промишленост.

- Представянето на уникалните природни и исторически забележителности следва да бъде развито и в посока възможности за обогатяване на формите на туризъм, вкл. информация за ограниченията в използване на този ресурс за комерсиални цели, предвид специалния му статут на защита от националното законодателство и принципите на устойчиво развитие.
- Представянето на възможностите за бизнес в общините пред външни инвеститори следва да бъде подчинено на единна идея за изграждане на имидж и ясна визия за желаните целеви инвеститори.
- Приемането на ясна рамка за комуникация и обратна връзка с местния бизнес ще изиграе решаваща роля за използване потенциала и разширяването на направените инвестиции, като по този начин ще капитализира предимствата по отношение на ангажираността с местната общност,

- които установилите се вече на територията на общините фирми притежават по отношение на външните инвеститори.
- Необходимо е и засилване на присъствието на дейността на местната власт, свързана с подготовката и изпълнението на проекти в подкрепа на обслужването на бизнеса, развитието на инфраструктурата и публично-частните партньорства.
 - Активната комуникация на местната власт с гражданите ще допринесе за развитие на предприемаческия дух, стартиране на нови бизнес начинания и разкриване на допълнителни работни места.
 - Необходимо е също добре обмислено и стратегическо планиране на общите комуникационни послания, които могат да бъдат изработени и осъществени съвместно общините бенефициенти, както по отношение развитието на туризма, така и на икономическата активност в селскостопанския сектор, индустрията и промишлеността.

4. Формулиране на комуникационната стратегия

Комуникационната стратегия трябва да максимизира нашите сили, да използва слабостите на конкурента и да извлича предимства от контекста. Стратегията е "Изкуство да се координират действията и да се маневрира, за да се постигне определена цел". Следователно, по време на една кампания всяко действие се предприема въз основа на решение, отговарящо на стратегия, която е изградена.

Основните въпроси, на които трябва да отговори една стратегия са:

- а) Кой? Това са отделните таргет групи (аудитория);
- б) Защо? Това са причините, поради които те ще предпочетат нашия продукт;
- в) Как? Това са тактическите действия, послания и техники;
- д) Кога? Това е времевият график за постигането на нашите цели;

5. Мисия и обща комуникационна цел на комуникационната стратегия

Мисия на Комуникационната стратегия в подкрепа на икономическото развитие на общините бенефициенти:

"Икономическо развитие – по-близо до бизнеса и социално развитие – по-близо до жителите."

Обща комуникационна цел на Комуникационната стратегия:

"Утвърждаване на представата за общините бенефициенти, като място, представящо благоприятни и конкурентни условия за инвестиции и икономическо развитие. Гарантиране на ясна разпознаваемост на действията на местната власт за привличане и грижа за инвестициите. Място предоставящо висок жизнен (социален) стандарт на живот на местното население."

Конкретни комуникационни цели

- *Да предостави информация на външни инвеститори за конкурентните предимства на общините бенефициенти в секторите туризъм, селско стопанство и промишленост и за възможностите за инвестиции;*
- *Да осигури канали за комуникация между местната власт и потенциални нови инвеститори;*
- *Да спечели доверието на местния бизнес, че местната власт работи за преодоляване на съществуващите проблеми и че решенията се взимат, като се отчита мнението на бизнеса (прозрачност и осигуряване на равнопоставеност);*
- *Да изгради увереност у гражданите, че местната власт работи за осигуряване на бизнес климат в общината, който да благоприятства предприемачеството и стартирането на нов бизнес.*

6. Период за осъществяване на Комуникационната стратегия

Представената Комуникационна стратегия е разработена за двугодишен период на осъществяване. Този избор произтича от преходния характер на периода 2008-2010 година по отношение на факта, че България се присъедини към ЕС, както и очакването на ЕК за натрупване на опит от общинската администрация през периода, който впоследствие да стане основа за формулиране на актуални комуникационни цели за осъществяване на мерките по устойчиво икономическо, социално и екологично развитие.

7. Целеви аудитории и определяне на информационните им нужди

Една ефективна комуникационна стратегия осъществява конкретните си цели чрез достигане до две основни целеви аудитории – **външна и вътрешна**.

Във външните целеви аудитории спадат:

- **Национална аудитория чрез национални електронни, печатни и интернет медии**
Информация насочена към инвеститори, потенциални туристи и др.

- **Национални власти (правителство, парламент)**
Изпълнителната власт и парламента чрез своите решения и подход на управление оказват пряко влияние върху общия инвестиционен и икономическо климат в страната.
Като целева аудитория на Комуникационната стратегия информационните им нужди се определят от необходимостта от актуална, коректна и навременно представена информация за възможни нужди и решения, които да подкрепят развитието на общинската икономика, готовността на конкретната общината да представи подготвени проекти за финансиране от национални и други публични фондове.

- **Бизнес – чуждестранни и български инвеститори, които да преместят част от съществуваща си икономическа дейност или да стартират нови инициативи в общинните бенефициенти**
Най-общо, чуждестранните инвеститори се нуждаят от повече информация, свързана с националното законодателство, с мястоположението на 5-те общини бенефициенти, общата икономическа картина на страната и др.

Информацията е необходима и в зависимост от атрактивните икономическите сектори, в които ще бъдат насочени усилията за привличане на инвеститори – туризъм, селско стопанство и преработваща индустрия, производствено, съобразено с целите на устойчивото развитие и опазването на околната среда.

- **Общински управи на съседни общини**

По отношение комуникацията със общинското управление на съседните общини е препоръчително е да се следват **принципите на работа в мрежа**, които се основават на свободен и многопосочен обмен на информация, идеи, различни от формалния процес на комуникация.

Да бъдат съгласувани евентуални съвместни действия, чрез което да бъдат правилно насочени посланията към потенциалните инвеститори като район, предоставящ значително по-големи възможности за инвестиции, от тези, с които всяка една от общините разполага, а също и с цел споделяне на ресурси и оптимизиране на тяхното използване.

Затова е добре да се ползва единна комуникационна стратегия или да има съгласуваност между отделните комуникационни стратегии на съседните общини.

Във вътрешната аудитория са включени:

- **Местен бизнес, бизнес организации, браншови организации, НПО**

Информацията, която би представлявала интерес за местния бизнес е свързана на първо място с планираните от местната власт мерки за подобряване на техническата и бизнес инфраструктура в общината, облекчаването на административното обслужване от страна на местната администрация, както и навременна информация за планираните проекти, за които ще бъде търсено финансиране от различни фондове. Така ще бъде подобрена и възможността за прилагане на ефективни публично-частни партньорства с участието на местния бизнес.

- **Гражданите на общините бенефициенти и гражданските организации**

Информацията тук трябва да бъде насочена в помощ на развитието и поддържането на взаимоотношения с гражданите и техните сдружения; на осигуряването на информацията, необходима за постигане на информизирано съгласие.

- **Местни медии**

Местните медии функционират като комуникационен канал, но също и като активен участник в популяризиране на възможностите за икономическо развитие.

8. Теми, заложи в комуникационната стратегия

Основните приоритети и цели заложи в разработените стратегии за МИР на 5 общини бенефициенти, трябва да са и отделните теми на комуникационните кампании. Те трябва да бъдат структурирани и спрямо времето и ресурсите за тяхното изпълнение.

Например:

- “Развитие и модернизация на базовата инфраструктура – разтеж и инвестиции в една модерна инфраструктура и запазена природна среда”
- “Развитие на човешките ресурси и социалната инфраструктура”
- “Повишаване конкурентноспособността на местната икономика – уникалност, диференциация”
- “Имидж на общината – привлекателна за младежи; гарантираща работа и добро здравеопазване; образ на активно, заето и без вътрешни конфликти население”
- “Подобряване на селищната среда и развитието на селските райони” – да живееш на село е модно;
- “Териториално и трансгранично сътрудничество с Румъния – предпочитаният “съсед”;

- “Укрепване и развитие на административния капацитет – удобство, сигурност, надежност”;

9. Ключови послания

“Успешни бизнес инициативи”

“Предимството на първите”

“Местната власт - активен и надежден партньор на бизнеса”

План за изпълнение на комуникационната стратегия

ОБЩ ПРЕГЛЕД

I. КОМУНИКАЦИЯ НА ПРОЕКТ

Комуникацията на един проект е съществена част от неговото цялостно управление и включва, както външна, така и вътрешна комуникация. Фокусът на настоящата комуникационна стратегия е външната комуникация към партньори, бенефициенти, потенциални потребители и клиенти на услугата, която е обект на договора.

Планът за изпълнение на Комуникационната стратегия започва с формулиране на условията, в които ще се осъществи конкретната стратегия. Този анализ е необходим с цел да се вземе решение дали е необходимо да се направят поправки и адаптация на формулираната стратегия с оглед промяна в конкретната ситуация.

Планът трябва да е обвързан със следните параметри – време, обект и таргет групи; послания и ключови думи; инструментарий; организация и управление; мониторинг и оценка на резултата.

II. ЦЕЛИ НА КОМУНИКАЦИОННИЯ ПЛАН

Настоящият комуникационен план има 3 основни цели:

- ***Промотиране на проекта***

Първата цел на комуникационния план е ориентирана към медиите, широката общественост и потенциалните партньори за мултиплициране на резултатите от проекта или прилагане на препоръките в него. Промоцията на проекта ще се проведе на местно ниво – общините, в които се изпълнява проекта (Две могили, Русе, Борово, Опака, Цар Калоян). Промоцията е важна от гледна точка на това да демонстрира професионализма, доверието и създаването на добра основа за изпълнение на препоръките от изследването.

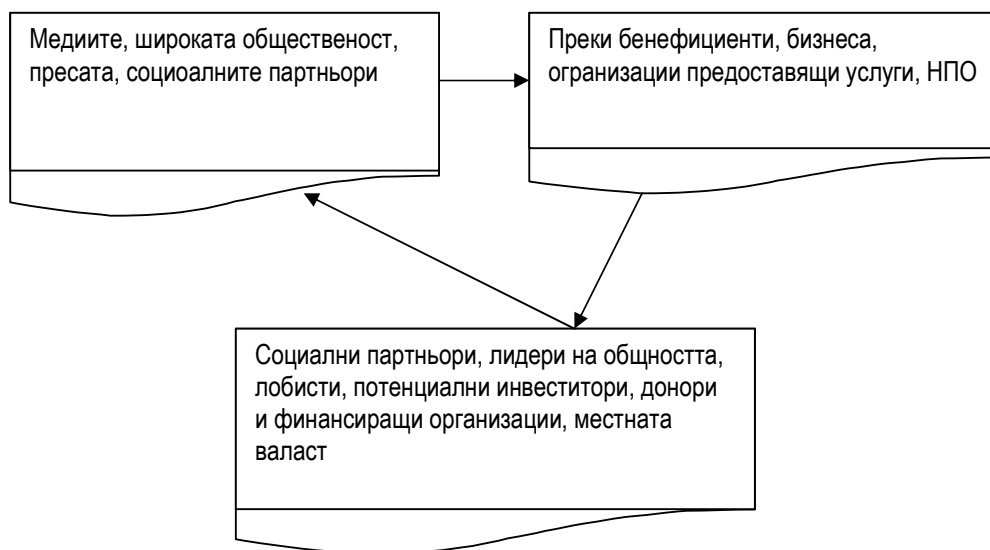
- ***Промотиране и маркетинг на услугите по проекта***

Маркетингът на услугите е насочена към преките бенефициенти, бизнес общността, НПО, организациите, предоставящи услуги в сферата на бизнес развитието и други пряко заинтересовани страни, които ще ползват проучването и анализите изготвени по настоящия проект за планиране на бъдещи действия. В резултат на промоцията и маркетинга на услугите ще се постигне по-добра координация на интереси и заинтересовани страни при реализацията на инвестиционни проекти, които ще допринесат за оптималното използване на икономическия потенциал и реализацията на значими за общността проекти, които ще повишат заетостта на територията на общините бенефициенти.

- **Обществена подкрепа, публичност и застъпничество сред всички бенефициенти и заинтересовани страни по проекта**

Обществената подкрепа и реализация на препоръките от изследването и възприемането на модела за планиране и актуализиране за развитие на плановете за развитие на местната икономика и общност. Тази цел е пряко свързана с постигането на устойчивост на проекта и мултиплицирането на модела за планиране на МИР и резултатите от проекта в други общности.

III. ЦЕЛЕВА АУДИТОРИЯ / ТАРГЕТ ГРУПИ

IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОМУНИКАЦИОННИЯ ПЛАН на комуникационни план за месец април и май

СТЪПКИ	ЦЕЛ	МЕРКИ (КАК) – ЧРЕЗ <u>ИНФОРМАЦИОННА, ИМИДЖОВА И PR КАМПАНИЯ</u>	МАТЕРИАЛИ	АУДИТОРИЯ
Развитие и прилагане на комуникационния план	Да се представи и популяризира проекта, неговата идентичност и същина.	<ul style="list-style-type: none"> - наименовани е на проекта; - цели на проекта; - лого на проекта; - фази на проектния цикъл; - организация изпълнител – ДУ - резултати от проекта 	<ul style="list-style-type: none"> - промоционални материали (брошури); - папки с резултатите от проекта; - прессъобщения; - промоционални материали 	широка общественост; медиите
	Да представи	- идентифициране на	- дигитални, 1600 бр.	преките

	<p>на модела за планиране на местното икономическо развитие и услугата, която е извършена в полза на бенефициента</p>	<p>точните хора, представител на целевата аудитория, които да пренесат посланието на проекта – преките бенефициенти, бизнес организациите и бизнес общността, НПО и др. пряко заинтересовани страни.</p>	<p>информационни брошури; - 2 бр. Публикации в местната преса; - отразяване на резултатите от проекта в медиите; - изработване, дизайн и хостинг на интернет сайт.</p>	<p>бенефициенти; бизнес организации и бизнес общността; НПО; браншови организации и др. заинтересован и страни.</p>
	<p>Да изгради устойчиви партньорства, мрежи и групи за сътрудничество на местно ниво при изпълнението на препоръките от</p> <p>изследването и намирането на инвестиции за реализация на приоритетни за общините бенефициенти проекти.</p>	<p>- Идентифициране на местни лидери, представители на различните кръгове, които вземат решения и участват във формирането на приоритети за развитие на общините бенефициенти и тяхната реализация</p>	<p>- Папки с част от изследването, представяща конкретните приоритети, мерки и потенциални източници на финансиране на тези приоритети и мерки</p>	<p>- Социални партньори; - Представители на донорски и финансиращи организации; - бизнес лидери</p>